

HIV anonym provtagning, regionsgemensam rutin

Innehåll

Syfte och omfattning.....	1
Ansvar och roller.....	1
Beskrivning.....	1
Checklista för anonym provtagning av hiv.....	2
Uppföljningstid efter hiv-exposition:.....	2
Vid positivt provsvar:.....	3
Externt styrande dokument.....	3
Dokumentinformation.....	3

Syfte och omfattning

Smittskyddsläkarens riktlinjer för hälso- och sjukvården angående anonym testning för Hiv.

Ansvar och roller

Verksamhetschef ansvarar för att riktlinjerna följs.

Beskrivning

Provtagning

Hälso- och sjukvården har enligt smittskyddslagen skyldighet att skyndsamt utföra ett hiv-test på en person som begär detta, om det finns en rimlig klinisk eller epidemiologisk misstanke om att personen utsatts för en smittrisk. Patientens egen önskan om ett test räcker i normala fall. Testning för hiv skall tillämpas generöst och vara lättillgänglig för alla.

Kostnadsfrihet

Hiv-test är kostnadsfritt för patienten om det görs inom landstingets hälso- och sjukvård eller av en läkare som får ersättning enligt lagen om läkarvårdsersättning eller vårdavtal med landstinget. Privatläkare utan avtal med region samt viss företagshälsovård kan inte tillämpa kostnadsfrihet vid provtagning och undersökning.

Anonym provtagning

Provtagning för hiv kan ske anonymt på patientens begäran. Observera att anonym provtagning endast kan tillämpas vid hiv-provtagning. Krav på journalföring gäller inte vid anonym provtagning av hiv. Om provet visar sig vara positivt så börjar kravet på journalföring att gälla.

Checklista för anonym provtagning av hiv

1. Det ligger på vårdgivaren att ta fram säkra rutiner för framtagning av anonymnummer och märkning av remisser. Patienten får ett unikt anonymnummer (kod) enligt lokal instruktion som han/hon ska behålla till dess provsvar har givits vid återbesöket. Patienten ska informeras om att anonymiteten bryts vid ett positivt testresultat och ersätts med sedvanlig hälso- och sjukvårdssekretess. Föreskriften i 3 kap. 6 § andra stycket patientdatalagen (2008:355) om identitetsuppgifter i en patientjournal tillämpas inte i samband med provtagning för hivinfektion, om patienten begär att sådant prov tas anonymt. Reservnummer kan inte användas då detta är kopplat till patientens identitet.
2. Vid telefon- eller direktkontakt ges patienten en tid till läkare/sköterska för provtagning. Återbesök för provsvar bokas in en vecka senare. På båda tiderna skrivs kön, anonymnummer samt det överenskomna namn man skall ropa upp. Provsvar vid anonym provtagning ska inte meddelas över telefon. Om snabbtest tillämpas behövs ingen extra återbesökstid.
3. När patienten kommer för provtagning registrerar vårdgivaren anonymnumret/namn. Patienten ska behålla detta tills provsvar givits vid återbesöket. Återbesöket kan inte ersättas av brev eller telefonsamtal. Om möjligt undvik att lägga återbesök på fredagar.
4. Anonymnumret används på remiss till laboratoriet. Regelrätt journal förs inte vid anonym provtagning. Istället görs en anteckning som endast innehåller anledning till provtagning, det givna anonymnumret och kön. Anteckningen förvaras separat enligt lokal instruktion fram till återbesöket. Vid positivt provsvar sparas handlingen i journal med full identitet. Vid negativt provsvar kan handlingen gallras direkt om inget mer besök är planerat och om ingen annan lokal instruktion finns.

Uppföljningstid efter hiv-exposition:

- a) Hivtestning med laboratoriebaserade kombinationstester
För att utesluta hivinfektion med hiv-1 (vanligaste hivviruset) rekommenderas att sista provet tas sex veckors uppföljningstid efter misstänkt hivexposition, eller efter avslutad PEP/PrEP-profylax.
- b) Hivtestning vid misstanke om hiv-2-exposition
För att utesluta hiv-2-infektion rekommenderas att sista provet tas tolv veckors uppföljningstid efter misstänkt hiv-2-exposition.
- c) Hivtestning vid misstanke om akut sjukdom orsakad av hiv
Vid misstanke om akut sjukdom orsakad av hiv (primär hivinfektion) rekommenderas omgående analys med laboratoriebaserade tester.
- d) Särskilda rekommendationer gäller för barn fött av moder som lever med hiv.

- e) För mer information om uppföljningstider, se hela [rekommendationen från Folkhälsomyndigheten](#).

Vid positivt provsvar:

- Kontakta omedelbart via telefon Infektionsmottagningen vid Gävle sjukhusalternativt infektionsjouren Gävle sjukhus (växel 026-15 40 00) för diskussion om var fortsatt omhändertagande och konfirmerande provtagning för Hiv av patienten ska ske. Företrädesvis bör det ske på infektionsmottagningen (omhändertagande och verifierande provtagning bör ske samma dag eller senast dagen efter återbesöket). Skicka aldrig enbart remiss.
- Ge råd och förhållningsregler se www.regiongavleborg.se/smittydd se rubrik "Smittskyddsblad".
- Anmäl fallet med rikskod vilket innebär födelseår samt personnumrets sista fyrasiffror (1912XXXX-0123 blir 1912-0123) till Smittskydd Gävleborg inom 24 timmar från laboratoriesvar. Om patienten saknar personnummer ska anmälan göras med födelseår och de fyra sista siffrorna i reservnumret, se "rikskod eller annat nummer". Använd samma nummer som på laborieprovet.
- Skriv i anmälan till vilken enhet ni remitterat patienten för verifierande provtagning och eventuell smittspårning/partnerspårning. Skriv även in laborienummer i anmälan.
- Om patienten vägrar uppge sin identitet kontaktas smittskyddsläkaren.
- Smittspårning sker på remissmottagande specialistklinik.

Vid *negativt* provsvar meddelas patient detta vid återbesöket.

Externt styrande dokument

Smittskyddslagen 2004:168
Förordning (2008:363) om provtagning för hiv-infektion (SFS)
Meddelandeblad Socialstyrelsen november 2005 "Tillgänglighet för hiv-test"
Meddelandeblad Socialstyrelsen juni 2005 "Kostnadsfrihet vid undersökning, vård och behandling av allmänfarlig sjukdom"
Meddelandeblad Socialstyrelsen november 2011 "Provtagning för hiv och andra sexuellt överförbara infektioner – ansvar, tillgänglighet och sekretess."

Dokumentinformation

Signar Mäkitalo, Smittskyddsläkare